

STRUKTURĒTIE INTERVIJU NORĀDĪJUMI HAMILTONA DEPRESIJAS SKALAI (SIGH-D)

Janet B.W. Williams, D.S.W.

Šie interviju norādījumi pamatojas uz Hamiltona depresijas novērtējuma skalu (Hamilton, Max: A rating scale for depression. *J Neurol Neurosurg Psychiatr* 23:56-61, 1960). Galveno punktu apraksti, ar ļoti nelielām modifikācijām, ir izmantoti no ECDEU Assessment Manual (Guy, William, *ECDEU Assessment Manual for Psychopharmacology*, precizēti 1976, DHEW Publication No. (ADM) 76-338). Ziņots par SIGH-D ticamības pētījumu (Williams JBW: Strukturētie interviju norādījumi Hamiltona depresijas skalai. *Archives of General Psychiatry* 45:742-747, 1988).

Autortiesības ©1988, 1992, 1996. Visas tiesības aizsargātas. Reproducēšanas atļauja tiek sniegta pētniekiem un veselības aprūpes darbiniekiem.

Korespondencei: Dr. Williams, New York State Psychiatric Institute, Unit 60, 1051 Riverside Drive,
New York, New York 10032

DEPRESĪVĀS SIMPTOMATOĻĪJAS APTAUJA – KLĪNICISTA VĒRTĒJUMS (IDS-C)

Rush, A.J., Gullion, C.M., Basco, M.R., Jarrett, R.B. un Trivedi, M.H. Depresīvās simptomatoloģijas aptauja (IDS): Psychometric properties. *Psychological Medicine*, 26:477-486, 1996.

NORĀDĪJUMI INTERVĒTĀJIEM

Uzdodiet katras sadaļas pirmo (izcelto) jautājumu tieši tā, kā tas ir uzrakstīts. Papildus jautājumi nepieciešami turpmākai izpētei vai papildus simptomu noskaidrošanai. Šos jautājumus nepieciešams uzdot, tiklīdz Jums ir pietiekoši daudz informācijas, lai pārliecinoši novērtētu attiecīgo sadaļu. Jūs pats varat uzdot papildus jautājumus, lai iegūtu nepieciešamo informāciju. Ja atbilde uz specifisko jautājumu ir jau zināma, tad pietiek ar pacienta informācijas apstiprinājumu (piem., „Jūs teicāt, ka...”), tad veiciet novērtējumu, un turpiniet interviju. Katras sadaļas noslēdzošajam novērtējumam jāatspoguļo novērtējums un jāpiešķir punkti, ņemot vērā gan simptoma smagumu, gan arī novērošanas biežumu.

Ņemiet vērā, ka pacienti ar hroniskiem simptomiem var nespēt noteikt normas periodus vai var apgalvot, ka „depresijas” stāvoklis ir viņu parastais stāvoklis. Tomēr depresiju šādos gadījumos nevajadzētu novērtēt kā „normālu” (piem. piešķirot „0”).

**STRUKTURĒTIE INTERVIJU NORĀDĪJUMI HAMILTONA DEPRESIJAS SKALAI (SIGH-D) un
DEPRESIJAS SIMPTOMATOĻIJAS APTAUJAI (IDS-C)
(SIGHD-IDS)**

Instrumentus apvienojuši **Kenneth A. Kobak, Janet B.W. Williams un A. John Rush**

KOPIESPAIDS: Es vēlos Jums uzdot dažus jautājumus par iepriekšējām 7 dienām. Kā Jūs jutāties kopš pēdējās (NEDĒĻAS DIENAS)? POLIKLĪNIKAS PACIENTA GADĪJUMĀ: Vai Jūs strādājāt? **JA NĒ:** Kāpēc nē?

Kāds iepriekšējo 7 dienu laikā ir bijis Jūsu noskaņojums (salīdzinot ar laiku, kad jutāties labi)?

Vai jutāties nomākts vai depresīvs(-a)? Grūtsirdīgs(-a)? Bezcerīgs(-a)? Bezpalīdzīgs(-a)? Nevērtīgs(-a)?

- JA ATBILDE IR JĀ: Vai varat aprakstīt, kāda bija šī sajūta? Cik slikta bija šī sajūta?

Vai Jūs vispār esat raudājis(-usi)?

Kādas ir Jūsu domas par savu nākotni? (optimistiskas/pesimistiskas) Vai jūtaties labāk, ja citi Jūs iedrošina/pārliecina? Vai Jums šķiet, ka kļūs labāk, dzīve uzlabosies un problēmas atrisināsies?

JA DEPRESĪVS(-a): iepriekšējo 7 dienu laikā, ja notika kaut kas labs, pat nenozīmīgi notikumi, vai Jūsu garastāvoklis uzlabojās? Cik ilgs bija šis garastāvokļa uzlabojums? Vai notika kas tāds, kam vajadzēja uzlabot Jūsu garastāvokli, bet tomēr tā nenotika?

Cik bieži Jūs tā jutāties iepriekšējo 7 dienu laikā (PACIENTA PAŠA VĒRTĒJUMS)? Katru dienu? Visu dienu?

HAMD SADAĻA

1. Depresīvs garastāvoklis
(grūtsirdība, bezcerība, bezpalīdzība, bezvērtība)

- 0 - Nav
- 1 - Parādās tikai iztaujājot (*reta, viegla depresija*)
- 2 - Spontāni apstiprinās verbāli (*pastāvīga, mērena līdz vidēja depresija*)
- 3 - Komunicējot neverbāli, piem., sejas izteiksmē, pozā, balsī, tendencē raudāt (*pastāvīga, vidēja līdz smaga depresija*)
- 4 - PĀRSVARĀ šo izjūtu stāvokļus parāda spontāna verbālā un neverbālā komunikācija (*pastāvīga, ļoti smaga depresija ar ārkārtīgu bezcerību vai raudulību*)

IDS-C SADAĻA

5. Garastāvoklis (grūtsirdība)

- 0 - Nejūtas grūtsirdīgs(-a)
- 1 - Jūtas grūtsirdīgs(-a) mazāk kā pusi no laika
- 2 - Jūtas grūtsirdīgs(-a) vairāk kā pusi no laika
- 3 - Jūtas izteikti grūtsirdīgs(-a) gandrīz visu laiku

8. Garastāvokļa reaktivitāte

- 0 - Ja notiek kas labs, garastāvoklis uzlabojas līdz normālam līmenim, un tāds arī saglabājas vairāku stundu garumā
- 1 - Ja notiek kas labs, garastāvoklis uzlabojas, tomēr cilvēks nejūtas tā, kā tas bijis iepriekš
- 2 - Garastāvoklis uzlabojas tikai tajos gadījumos, ja notiek kāds īpašs un ļoti kārots notikums
- 3 - Garastāvoklis neuzlabojas pat tad, ja notiek kāds ļoti labs un kārots notikums

17. Perspektīva (nākotne)

- 0 - Skatās nākotnē ar parasto optimismu
- 1 - Dažreiz izjūt pesimistisku perspektīvu, kuru var kļiedēt citi cilvēki vai notikumi
- 2 - Lielā mērā pesimistisks noskaņojums par tuvāko nākotni
- 3 - Nesaskata cerību nedz sev, nedz arī situācijai nākotnē

JA PIEŠĶIRTO PUNKTU SKAITS IR 1-4, UZDODIET JAUTĀJUMU: Cik ilgi Jūs tā jūtaties?

Vai iepriekšējo 7 dienu laikā esat pamanījis(-usi), ka Jūsu depresīvais garastāvoklis pasliktinājies kādā noteiktā dienas laikā, piemēram no rīta vai vakarā? (JA ATBILDE IR JĀ), vai tas ir saistīts ar kādu īpašu notikumu(-iem)? Cik lielā mērā Jūs jūtaties sliktāk – nedaudz vai ievērojami? Pat nedēļas nogalēs?

HAMD SADAĻA

IDS-C SADAĻA

NAV

9. Garastāvokļa variācijas

- 0 - Nav ievērojis(-usi) regulāru saistību starp garastāvokli un dienas laiku
- 1 - Garastāvoklis bieži ir saistīts ar dienas laiku sakarā ar apkārtnes apstākļiem
- 2 - Lielākajā nedēļas daļā garastāvoklis šķietami ir vairāk atkarīgs no dienas laika, nekā no notikumiem
- 3 - Garastāvoklis ir skaidri izteikti un prognozējami labāks vai sliktāks noteiktā dienas laikā, katru dienu

Ja atbildes ir 1, 2 vai 3:

9A. Vai garastāvoklis parasti ir sliktāks NO RĪTA, PĒCPUSDIENĀ vai NAKTĪ (**ATZĪMĒJIET VIENU VARIANTU**)

9B. Vai garastāvokļa svārstības pēc pacienta domām izraisa apkārtējā vide? JĀ vai NĒ (**ATZĪMĒJIET VIENU VARIANTU**)

Vai savā dzīvē esat izjutis(-usi) skumjas vai zaudējumu, piemēram, tuva drauga vai radnieka nāvi (vai mājdzīvnieka nāvi, svarīga darba zaudējumu)? Vai atceraties savas izjūtas? Vai Jūsu grūtsirdīgais vai nomāktais garastāvoklis iepriekšējo 7 dienu laikā ir līdzīgs tam, kā Jūs tad jūtaties? (JA NĒ), tad kāda ir atšķirība?

HAMD SADAĻA

IDS-C SADAĻA

NAV

10. Garastāvokļa kvalitāte

- 0 - Garastāvoklis ir gandrīz identisks sajūtām, saistītām ar smagu zaudējumu vai arī garastāvoklis nav bēdīgs (ne dz bēdīgs, ne dz depresīvs)
- 1 - Garastāvoklis galvenokārt atgādina skumjas smaga zaudējuma gadījumā, lai gan, izskaidrojumu trūkuma gadījumā, var būt saistīts ar ievērojamāku nemieru, vai arī var būt daudz intensīvāks
- 2 - Mazāk kā pusi no laika, garastāvoklis ir kvalitatīvi atšķirīgs no skumjām, un tadējādi grūti izskaidrojams citiem cilvēkiem
- 3 - Garastāvoklis ir kvalitatīvi atšķirīgs no skumjām gandrīz visu laiku

Vai esat iepriekšējo 7 dienu laikā sevi noniecinājis(-usi), jo Jums šķita, ka esat rīkojies nepareizi vai esat citus pievīlis(-usi)?

JA ATBILDE IR JĀ: Kādas ir bijušas Jūsu domas? Vai tās bija vairāk nekā tas Jums ir normāli?

Kāda ir bijusi Jūsu pašvērtība iepriekšējo 7 dienu laikā?

Vai esat pamanījis, ka Jūsu pašnovērtējums iepriekšējo 7 dienu laikā ir bijis zems? Kā Jūs vērtētu savu kā personas vērtību, salīdzinot ar citiem cilvēkiem?

Vai jutāties vainīgs(-a) par kaut ko, ko esat vai neesat izdarījis(-usi)? Vai jūtaties vainīgs par lietām, kas notikušas sen atpakaļ?

Vai jūtaties tā, ka tiek sodīts(-a)?

Vai esat iedomājies(-usies), ka kādā veidā esat pats(-i) sev atnesis(-usi) (ŠO DEPRESIJU)?

(Vai iepriekšējās 7 dienās esat dzirdējis(-usi) balsis vai redzējis(-usi) vīzijas? JA ATBILDE IR JĀ: Pastāstiet man par tām.)

HAMD SADAĻA

IDS-C SADAĻA

2. Vainas sajūta

- 0 - Nav
- 1 - Pašpārmetumi, jūtas tā, it kā būtu cilvēkus pievīlis(-usi) (*vai vainas sajūta tikai par pazeminātām darba spējām*)
- 2 - Vainas idejas vai uzmācīgas domas par pagātnes kļūdām vai grēkiem (*vainas sajūta, sirdsapziņas pārmetumi vai kauns*)
- 3 - Esošā slimība ir sods. Maldīga vainas sajūta (*smaga, dominējoša vainas sajūta*)
- 4 - Dzird apvainojošas vai apsūdzošas balsis un/vai redz draudošas redzes halucinācijas

16. Perspektīva (sev)

- 0 - Uzskata sevi par tikpat vērtīgu un pelnītāju to pašu, ko citi
- 1 - Izjūt vairāk pašpārmetumus nekā parasti
- 2 - Galvenokārt uzskata, ka viņš/viņa rada citiem problēmas
- 3 - Uzmācīgas domas par lielām un mazām nepilnībām sevī

Iepriekšējo 7 dienu laikā, vai Jums ir bijušas domas, ka nav vērts dzīvot? Vai bija domas, ka labāk būtu bijis būt mirušam vai arī vēlējāties būt miris? Vai Jums bija domas par sevis savainošanu vai nogalināšanu?

JA ATBILDE IR JĀ: Kādas ir bijušas Jūsu domas?

Cik bieži Jums rodas tādas domas? Cik ilgi Jūs par to domājat? Vai Jūs esat domājis par konkrētu plānu iepriekšējo 7 dienu laikā?

Vai esat mēģinājis(-usi) sevi savainot vai arī veicis(-usi) ko tādu, lai izbeigtu dzīvi?

HAMD SADAĻA

IDS-C SADAĻA

3. Pašnāvība

- 0 - Nav
- 1 - Jūtas tā, it kā nebūtu vērts dzīvot
- 2 - Vēlas, lai viņš/viņa būtu miris(-usi) vai jebkādas domas par iespējamo paša(-as) nāvi
- 3 - Pašnāvnieciskas idejas vai žesti
- 4 - Pašnāvības mēģinājumi

18. Domas par pašnāvību

- 0 - Nedomā par nāvi vai pašnāvību
- 1 - Jūtas tā, it kā dzīve būtu nevērtīga vai nebūtu vērts dzīvot
- 2 - Domā par pašnāvību/nāvi vairākas reizes nedēļā, vairākas minūtes
- 3 - Nopietni domā par pašnāvību/nāvi vairākas reizes dienā, vai izstrādā specifiskus plānus, vai izdara pašnāvības mēģinājumus

Tagad parunāsim par Jūsu miegu. Cikos Jūs parasti gājāt gulēt un pamodāties, pirms sākās šie simptomi?

Cikos Jūs aizmigāt un pamodāties iepriekšējo 7 dienu laikā?

Vai bija kādas grūtības aizmigt nakts sākumā? (Uzreiz pēc tam, kad apgūlāties, cik ilgs laiks pagāja, līdz Jūs aizmigāt?)

Cik naktis iepriekšējo 7 dienu laikā Jums bija grūti aizmigt?

HAMD SADAĻA

IDS-C SADAĻA

4. Agrīns bezmiegs (sākotnējs bezmiegs)

- 0 - Nav grūtību aizmigt
- 1 - Sūdzas par retām grūtībām aizmigt (*t.i., ½ stundu vai ilgāk, 2-3 naktis*)
- 2 - Sūdzas par aizmigšanas grūtībām katru nakti (*t.i., ½ stundu vai ilgāk, 4 vai vairāk naktis*)

1. Miega sākuma stadijas bezmiegs

- 0 - Nekad nav nepieciešams ilgāk par 30 minūtēm, lai aizmigtu
- 1 - Mazāk kā pusē gadījumu nepieciešamas vismaz 30 minūtes, lai aizmigtu
- 2 - Vairāk kā pusē gadījumu nepieciešamas vismaz 30 minūtes, lai aizmigtu
- 3 - Vairāk kā pusē gadījumu nepieciešamas vismaz 60 minūtes, lai aizmigtu

Vai iepriekšējo 7 dienu laikā esat pamodies(-usies) nakts vidū? JA ATBILDE IR JĀ: Vai Jūs piecēlāties no gultas? Ko Jūs darījāt? (Vai tikai devāties uz vannas istabu?)

Vai, atgriežoties gultā, spējāt uzreiz aizmigt?

Cik ilgi Jūs bijāt nomodā?

Cik naktis iepriekšējo 7 dienu laikā Jums bija šādas grūtības?

(JA NAV BEZMIEGA) Vai kādu nakti jūsu miegs bija nemierīgs vai traucēts?

HAMD SADAĻA

IDS-C SADAĻA

5. Miega vidējās stadijas bezmiegs

- 0 - Grūtību nebija
- 1 - Sūdzas par nemierīgu miegu un miega traucējumiem nakts laikā (*vai par retām, t.i., 2-3 nakšu grūtībām, ½ stundu vai ilgāk*)
- 2 - Pamošanās nakts laikā – jebkāda piecelšanās no gultas (*izņemot tualetes apmeklējumu*); (*bieža, t.i., 4 vai vairāk nakšu grūtības, ½ stundu vai ilgāk*)

2. Nakts vidusdaļas bezmiegs

- 0 - Nav pamošanās nakts laikā
- 1 - Nemierīgs, „caurs” miegs ar dažām pamošanās reizēm
- 2 - Nakts laikā pamostas vismaz vienu reizi, taču viegli atkal aizmieg
- 3 - Nakts laikā pamostas vairāk kā vienu reizi un paliek nomodā 20 minūtes vai ilgāk, vairāk kā pusē gadījumu

Cikos Jūs pēdējo reizi no rīta pamodāties iepriekšējo 7 dienu laikā?

JA AGRI: Vai tas bija modinātāja pulksteņa zvans, vai Jūs vienkārši pamodāties pats(-i)? Cikos Jūs parasti pamostaties (t.i., tad, kad jūtaties labi)?

Cik rītus iepriekšējo 7 dienu laikā Jūs pamodāties agri?

Vai spējāt atkal aizmigt?

HAMD SADAĻA

IDS-C SADAĻA

6. Nakts beigu daļas bezmiegs (noslēdzošā insomnija)

- 0 - Grūtību nebija
- 1 - Pamostas agrīnās rīta stundās, bet tad atkal aizmieg (*reti, t.i., 2-3 naktis, ½ stundu vai ilgāk*)
- 2 - Nespēj atkal aizmigt, ja ir piecēlies(-usies) no gultas (*bieži, t.i., 4 vai vairāk nakšu grūtības, ½ stundu vai ilgāk*)

3. Agra rīta bezmiegs

- 0 - Vairāk kā pusē gadījumu pamostas ne agrāk kā 30 minūtes pirms nepieciešamā laika
- 1 - Vairāk kā pusē gadījumu pamostas agrāk kā 30 minūtes pirms nepieciešamā laika
- 2 - Vairāk kā pusē gadījumu pamostas vismaz stundu pirms nepieciešamā laika
- 3 - Vairāk kā pusē gadījumu pamostas vismaz divas stundas pirms nepieciešamā laika

Cik stundas, vidēji, Jūs esat gulējis(-usi) 24 stundu laikā iepriekšējās 7 dienās, ieskaitot nosnaušanos? Vai tas Jums ir normāls miega daudzums? Kāds bija lielākais miega ilgums 24 stundu periodā, iepriekšējo 7 dienu laikā?

HAMD SADAĻA

IDS-C SADAĻA

NAV

4. Pārmērīga miegainība

- 0 - Miegas nav ilgāks kā 7-8 stundas/nakts laikā, bez nosnaušanās
- 1 - Miegas nav ilgāks kā 10 stundas 24 stundu periodā (ieskaitot nosnaušanos)
- 2 - Miegas nav ilgāks kā 12 stundas 24 stundu periodā (ieskaitot nosnaušanos)
- 3 - Miegas ir ilgāks kā 12 stundas 24 stundu periodā (ieskaitot nosnaušanos)

Kā Jūs pavadījāt laiku iepriekšējo 7 dienu laikā (kad nebijāt darbā)?

Vai tas Jums ir normāli?

Vai izjutāt interesi par to, ar ko nodarbojāties (TĀM LIETĀM), vai arī jutāt, ka nepieciešama piespiešanās, lai to darītu?

Kā Jūs aprakstītu savas intereses pakāpi un motivāciju ikdienas darbību paveikšanā?

Vai esat pārtraucis(-usi) veikt kādu no savām parastajām darbībām? (Kā ir ar vaļaspriekiem?) JA ATBILDE IR JĀ: Kāpēc?

Cik stundas dienā Jūs apmēram veltat, lai nodarbotos ar Jums interesējošām lietām?

Vai ir kaut kas, ko Jūs ar nepacietību gaidat?

Vai iepriekšējo 7 dienu laikā ar Jums ir noticis kas patīkams? (JA ATBILDE IR NĒ), vai ir bijis kas tāds, par ko Jūs priecājāties (ēdiens, kinofilma, laika pavadīšana kopā ar draugiem)? (JA ATBILDE IR JĀ), vai Jūsu izjustais prieks bija priekš Jums ierastā līmenī?

JA STRĀDĀ (MĀJĀS VAI ĀRPUS MĀJAS): Vai spējāt padarīt tikpat daudz (darba) kā parasti?

HAMD SADAĻA

IDS-C SADAĻA

7. Darbs un aktivitātes

- 0 - Grūtību nebija
- 1 - Domas un izjūtas par nespēju, nogurumu vai nespēku, saistītu ar aktivitātēm, darbu vai vaļaspriekiem (*mērena intereses vai dzīvesprieka mazināšanās; kam nav izteiktas ietekmes uz funkcionēšanu*)
- 2 - Intereses zudums par aktivitātēm, vaļaspriekiem vai darbu – kā tiešs pacienta paziņojums, vai netieši – novērojama apātija, neizlēmība un vilcināšanās (*jūt, ka viņam/viņai jāpiespiežas, lai strādātu vai ar kaut ko nodarbotos; skaidri izteikts intereses, dzīvesprieka vai funkcionēšanas samazinājums*)
- 3 - Samazinās faktiskais aktivitātēm veltītais laiks vai arī samazinās darba spējas (*dziļš intereses, dzīvesprieka vai funkcionēšanas nomākums*)
- 4 - Slimības dēļ darbs ir pārtraukts (*slimības dēļ nespēj strādāt vai pildīt primāro lomu, kā arī pilnīgs intereses zudums*)

19. Iesaistīšanās

- 0 - Nav izmaiņu, salīdzinot ar ierasto intereses līmeni par cilvēkiem un darbībām
- 1 - Ievēro samazinājumu agrākajās interesēs/darbībās
- 2 - Interesē tikai viena vai divas no iepriekšējām interesēm
- 3 - Gandrīz nav intereses par agrākajām darbībām

21. Bauda/prieks (izņemot seksuālās aktivitātes)

- 0 - Piedalās un gūst parasto prieku no patīkamām darbībām
- 1 - Negūst parasto prieku no patīkamām darbībām
- 2 - Reti gūst prieku no jebkādam darbībām
- 3 - Nespēj sajūst prieku/baudu ne no kā

Kādas ir bijušas jūsu koncentrēšanās spējas iepriekšējo 7 dienu laikā? Vai spējāt koncentrēties uz to, ko darāt (piemēram, uz lasīšanu vai TV skatīšanos)? Vai ievērojāt, ka nenozīmīgu lēmumu pieņemšana kļuvusi sarežģītāka kā parasti (ko vilkt mugurā, ēst, skatīties TV)?

HAMD SADAĻA

IDS-C SADAĻA

NAV

15. Koncentrēšanās/lēmumu pieņemšana

- 0 - Nav izmaiņu parastajās spējās koncentrēties un lēmumu pieņemšanā
- 1 - Dažreiz jūtas neizlēmīgs(-a) vai konstatē, ka bieži trūkst uzmanības
- 2 - Lielāko daļu laika ir grūtības koncentrēt uzmanību vai pieņemt lēmumus
- 3 - Nespēj pietiekoši labi koncentrēties, lai lasītu vai arī nespēj pieņemt pat nenozīmīgus lēmumus

Vai iepriekšējo 7 dienu laikā jūtāt, ka palēninās Jūsu domāšana, runa vai kustības? Vai citi cilvēki ir Jums to teikuši?

HAMD SADAĻA

IDS-C SADAĻA

VĒRTĒJUMS PAMATOJAS TIKAI UZ NOVĒROJUMIEM INTERVIJAS LAIKĀ

8. Vilcināšanās (palēnināta runa un domāšana; traucētas koncentrēšanās spējas; samazināta kustību aktivitāte)

- 0 - Normāls runas un domāšanas ātrums
- 1 - Neliela vilcināšanās intervijas laikā (*vai viegls psihomotorais palēninājums*)
- 2 - Nepārprotama vilcināšanās intervijas laikā (*t.i., vidēja vilcināšanās, zināmas grūtības saistībā ar interviju, jūtamas pauzes un domāšanas palēnināšanās*)
- 3 - Intervēšana apgrūtināta (*smags psihomotorais palēninājums, intervija ļoti apgrūtināta, ļoti ilgas pauzes*)
- 4 - Pilnīgs sastingums (*ārkārtējs palēninājums; sastingums; intervija gandrīz neiespējama*)

VĒRTĒJUMS PAMATOJAS UZ NOVĒROJUMIEM INTERVIJAS LAIKĀ UN PAŠA PACIENTA TEIKTO**23. Psihomotorās funkcijas palēninājums**

- 0 - Normāls domāšanas, žestikulācijas un runas ātrums
- 1 - Pacients atzīmē palēninātu domāšanu, kā arī palēninātu balss modulāciju
- 2 - Lai sāktu atbildēt uz vairumu no jautājumiem, nepieciešamas vairākas sekundes; paziņo par palēninātu domāšanu
- 3 - Uz jautājumiem galvenokārt neatbild bez ievērojamas iedrošināšanas

Vai esat iepriekšējo 7 dienu laikā izjutis nemieru vai uzbudinājumu? Vai esat manījis(-usi), ka nespējat nosēdēt uz vietas, vai arī, ka rodas nepieciešamība kustēties?

HAMD SADAĻA

IDS-C SADAĻA

VĒRTĒJUMS PAMATOJAS TIKAI UZ NOVĒROJUMIEM INTERVIJAS LAIKĀ**VĒRTĒJUMS PAMATOJAS UZ NOVĒROJUMIEM INTERVIJAS LAIKĀ UN PAŠA PACIENTA TEIKTO****9. Nemiers****24. Psihomotorais uzbudinājums**

- 0 - Nav (*kustības normas robežās*)
- 1 - Dīdīšanās
- 2 - Spēlēšanās ar rokām, matiem u.c.
- 3 - Pārvietojas apkārt, nespēj mierīgi nosēdēt
- 4 - Roku laužīšana, nagu graušana, matu raustīšana, lūpu kodīšana (*intervija neiespējama*)

- 0 - Nav palielināts domāšanas vai žestikulācijas ātrums vai domāšanas dezorganizācija
- 1 - Dīdīšanās, bieža roku laužīšana un stāvokļa maiņas
- 2 - Apraksta impulsus, kas liek pārvietoties un izrāda kustību nemieru
- 3 - Nespēj nosēdēt uz vietas. Pārvietojas apkārt ar vai bez atļaujas

Vai iepriekšējo 7 dienu laikā jutāties īpaši saspringts(-a) vai aizkaitināms(-a)? JA ATBILDE IR JĀ: Vai tas bija vairāk nekā Jums ierasts?

Vai Jums bija neierasta vēlme strīdēties vai bijāt nepacietīgs(-a)? Vai Jūs pamanījāt, ka kļūstat dusmīgs uz citiem ļoti nenozīmīgu iemeslu dēļ? Vairāk nekā Jums ierasts? Cik reizes tas notika iepriekšējo 7 dienu laikā?

Vai iepriekšējo 7 dienu laikā jutāties īpaši uztraukts(-a), nervozs(-a) vai kā „uz adatām”? Cik lielu daļu laika?

Vai ievērojami uztraucāties par nenozīmīgām lietām, par kurām Jūs parasti neuztraucieties?
JA ATBILDE IR JĀ: Piemēram, par ko?

HAMD SADAĻA

IDS-C SADAĻA

10. Psihiskais uzbudinājums**6. Garastāvoklis (aizkaitināmība)**

- 0 - Grūtību nebija
- 1 - Subjektīva spriedze vai aizkaitināmība (*viegla, reta*)
- 2 - Uztraukums par nenozīmīgām lietām (*vidējs, izraisa zināmu distresu; vai arī pārmērīgs uztraukums par reālām problēmām*)
- 3 - Bažīga izturēšanās, kas parādās gan sejas izteiksmē, gan arī runā (*smags; funkciju traucējumi uzbudinājuma dēļ*)
- 4 - Izteiktas bažas bez izjautāšanas (*rīcības nespējas simptomi*)

- 0 - Nejūtas aizkaitināts
- 1 - Jūtas aizkaitināts mazāk kā pusi no laika
- 2 - Jūtas aizkaitināts vairāk kā pusi no laika
- 3 - Jūtas ārkārtīgi aizkaitināts gandrīz visu laiku

7. Garastāvoklis (uzbudinājums)

- 0 - Neizjūt uzbudinājumu vai spriedzi
- 1 - Jūt uzbudinājumu/spriedzi mazāk kā pusi no laika
- 2 - Jūt uzbudinājumu/spriedzi vairāk kā pusi no laika
- 3 - Jūtas ārkārtīgi uzbudināts/sasprindzis gandrīz visu laiku

Vai jūs pēkšņi jutāties ļoti nobijies(-usies), nervozs(-a) vai ārkārtīgi neērti? Jūtāt ārkārtīgu paniku bez acīmredzama iemesla? Vai tas notika iepriekšējo 7 dienu laikā? Kad tas notika pēdējo reizi? Kas notika? Vai ir tādas situācijas vai lietas, kas Jums nemitīgi nepatīk vai no kurām izvairāties, jo tās Jūs uztrauc? Vai Jums ir kādas fobijas? Vai ievērojāt, ka iepriekšējo 7 dienu laikā šī izvairīšanās pastiprinājās?

HAMD SADAĻA

IDS-C SADAĻA

NAV

27. Panika/fobiju simptomi

- 0 - Nav bijuši panikas gadījumi vai fobiju simptomi
- 1 - Bija nelieli panikas gadījumi vai fobijas, kas parasti nemainīja uzvedību vai neizraisīja rīcības nespēju
- 2 - Bija ievērojamas paniku epizodes vai fobijas, kas pārveidoja uzvedību, bet neizraisīja rīcības nespēju
- 3 - Rīcības nespēju izraisoši panikas gadījumi vismaz reizi nedēļā vai smagas fobijas, kas izraisīja pilnīgu un regulāru rīcību, ko raksturo izvairīšanās

Pastāstiet man, vai Jums iepriekšējo 7 dienu laikā bija kāds no šiem fiziskajiem simptomiem. (NOLASĪET SARAĶSTU)

KUŅĀGA-ZARNU TRAKTA - mutes sausums, gāzu veidošanās, gremošanas traucējumi, aizcietējums, caureja, vēdera krampji, atraugas, bieža urinēšana

SIRDS-ASINSVADU - sirdsklauves, galvassāpes

ELPOŠANAS SISTĒMAS - paātrināta elpošana, nopūtas, apgrūtināta elpošana (aizdusa); svīšana

CITI - trīce; zvanīšana ausīs (tinnitus); miglaina redze; aukstuma un karstuma viļņi; sāpes krūtīs

KATRAM KONSTATĒTĀJAM SIMPTOMAM:

Cik daudz iepriekšējo 7 dienu laikā (SIMPTOMS) Jūs traucēja? (Cik nopietns tas kļuva? Cik ilgi vai cik bieži Jums tas bija?)

PIEZĪME: NEVĒRTĒJIET SIMPTOMUS, PAR KURIEM SKAIDRI ZINĀMS, KA TIE IR SAISTĪTI AR VESELĪBAS APRŪPES SPECIĀLISTA DOKUMENTĒTO PACIENTA VESELĪBAS STĀVOKLI.

HAMD SADAĻA

IDS-C SADAĻA

11. Somatiskais uzbudinājums

- 0 - Nav
- 1 - Neliels (*simptoms(-i) ir reti, neizraisa traucējumus, minimāls distress*)
- 2 - Vidējs (*simptoms(-i) ir pastāvīgāki vai zināmā mērā ietekmē parastās aktivitātes, vidējs distress*)
- 3 - Smags (*ievērojami funkciju traucējumi*)
- 4 - Rīcības nespēju izraisošs

26. Simpatiskās nervu sistēmas aktivācija

- 0 - Nesūdzas par sirdsklauvēm, miglainu redzi, trīci, tinnitus vai pastiprinātu svīšanu, aizdusu, karstuma vai aukstuma viļņiem, sāpēm krūtīs
- 1 - Augstāk minētie simptomi ir mēreni un nepastāvīgi
- 2 - Augstāk minētie simptomi ir vidēji spēcīgi un jūtami vairāk kā pusi no laika
- 3 - Augstāk minētie simptomi izraisa funkciju traucējumus

28. Kuņģa-zarnu trakta simptomi

- 0 - Nav izmaiņu, salīdzinot ar parasto vēdera izeju
- 1 - Bija nepastāvīgs aizcietējums un/vai mērena caureja
- 2 - Lielāko daļu laika bija caureja un/vai aizcietējums, kas neizraisīja funkciju traucējumus
- 3 - Bija nepastāvīgi aizcietējumi un/vai caurejas, kas izraisīja funkciju traucējumus, vai kuriem bija nepieciešama ārstēšana

Kāda bija Jūsu apetīte iepriekšējo 7 dienu laikā? Kāda bija Jūsu apetīte, salīdzinot ar parasto apetīti? JA SLIKTĀKA: Cik lielā mērā sliktāka?

Vai Jums bija sevi jāpiespiež ēst?

Vai citiem cilvēkiem bija Jūs jānudina ēst? (Vai izlaidāt ēdienreizes?)

Vai ievērojāt, ka ēdat vairāk kā parasti? Katru dienu? Vai ievērojāt, ka ēdat vairāk ēdienreīžu laikā? Vai pamanījāt, ka vairāk našķējaties vai ēdat ēdienreīžu starplaikā? Vai jutāt nepārvaramu vēlmi ēst? Vai mēdzāt negausīgi pārēsties?

HAMD SADAĻA

IDS-C SADAĻA

12. Kuņģa – zarnu trakta somatiskie simptomi

- 0 - Nav
- 1 - Apetītes zudums, taču ēšanai nav nepieciešams iedrošinājums (*apetīte nedaudz sliktāka nekā normāli*)
- 2 - Apgrūtināta ēšana bez mudināšanas (*vai arī apetīte ievērojami samazināta, ar vai bez nepieciešamības sevi piespiest ēst*)

11. Apetīte (samazināta)

- 0 - Nav izmaiņu, salīdzinot ar parasto apetīti
- 1 - Ēd nedaudz retāk un/vai mazāku ēdiena daudzumu nekā parasti
- 2 - Ēd daudz mazāk nekā parasti, un tikai sevi piespiežot
- 3 - 24 stundu laikā posmā ēd reti, un tikai ārkārtīgi sevi piespiežot vai pamudinot citiem

12. Apetīte (palielināta)

- 0 - Nav izmaiņu, salīdzinot ar parasto apetīti
- 1 - Biežāk jūt nepieciešamību ēst vairāk nekā parasti
- 2 - Regulāri ēd biežāk un/vai lielākos daudzumos kā parasti
- 3 - Izjūt nepārvaramu vēlmi pārēsties gan ēdienreīžu laikā, gan arī starp ēdienreizēm

Novērtējiet tikai 11. VAI 12. punktu (ne abus)

Kāda bija Jūsu enerģija iepriekšējo 7 dienu laikā?

JA MAZ ENERĢIJAS: Vai jutāties noguris(-usi)? (Cik ilgi? Cik tas ir bijis nopietni?)

Vai Jums kaut kas smeldza vai sāpēja iepriekšējo 7 dienu laikā? (Piemēram, muguras sāpes, galvassāpes vai muskuļu sāpes?)

Cik ilgi? Cik stipras tās bija?

Iepriekšējo 7 dienu laikā, vai Jums bija smaguma sajūta, it kā būtu „svina smagums” rokās un kājās? Cik dienas? Cik ilgi? Vai šie simptomi traucēja Jūsu ikdienas darbības?

HAMD SADAĻA

IDS-C SADAĻA

13. Vispārēja rakstura somatiskie simptomi

- 0 - Nav
- 1 - Smagums locekļos, mugurā vai galvā. Muguras sāpes, galvassāpes, muskuļu smelgšana. Enerģijas zudums un nogurdināmība (*nedaudz mazāk enerģijas kā parasti; mērens, nepastāvīgs enerģijas zudums vai muskuļu smelgšana/smagums*)
- 2 - Jebkādi skaidri izteikti simptomi (*pastāvīgs, ievērojams enerģijas zudums vai muskuļu smelgšana/smagums*)

20. Enerģija/nogurdināmība

- 0 - Nav parastā enerģijas līmeņa izmaiņu
- 1 - Nogurst daudz ātrāk nekā parasti
- 2 - Nepieciešamas ievērojamas personiskās pūles parasto ikdienas darbību uzsākšanai vai uzturēšanai
- 3 - Nespēj veikt vairumu ikdienas darbību enerģijas trūkuma dēļ

25. Somatiska rakstura sūdzības

- 0 - Apgalvo, ka locekļos nav nedz smaguma sajūtas, nedz arī sāpju
- 1 - Sūdzas par galvassāpēm, vēdera, muguras vai locītavu sāpēm, kuras ir nepastāvīgas un nerada rīcībspējas zudumu
- 2 - Sūdzas, ka augstāk minētās sāpes ir lielāko daļu laika
- 3 - Augstāk minētās sāpes izraisa funkciju traucējumus

30. „Svina smaguma” sajūta ķermenī/fiziska enerģija

- 0 - Fiziski neizjūt nedz smaguma sajūtu, nedz arī fiziskās enerģijas zudumu
- 1 - Dažreiz izjūt fizisku smaguma sajūtu un fiziskās enerģijas trūkumu, kas neatstāj negatīvu ietekmi uz darbu, skolu vai aktivitātes līmeni
- 2 - Fiziski jūt smaguma sajūtu (bez fiziskās enerģijas) vairāk kā pusi no laika
- 3 - Fiziski jūt smaguma sajūtu (bez fiziskās enerģijas) lielāko daļu laika, vairākas stundas dienā, vairākas dienas nedēļā

Dažreiz, vienlaikus ar depresiju vai nemieru, cilvēki var zaudēt interesi par seksu. Kāda ir bijusi Jūsu interese par seksu iepriekšējo 7 dienu laikā? (Es nejautāju par faktisko seksuālo aktivitāti, bet gan par Jūsu interesi par seksu.)

Vai domājāt par seksu iepriekšējo 7 dienu laikā?

Vai ir mainījusies Jūsu interese par seksu (no tā laika, kad Jūs jutāties labi)?

JA ATBILDE IR JĀ: Vai tas jums ir neierasti, salīdzinot ar laiku, kad jutāties labi? (Nedaudz mazāk vai ievērojami mazāk?)

HAMD SADAĻA

IDS-C SADAĻA

14. Seksuāla rakstura traucējumi (piemēram, libido zudums, menstruālie traucējumi)

- 0 - Nav
- 1 - Mēreni (*nedaudz mazāka interese nekā parasti*)
- 2 - Smagi (*ievērojami mazāka interese nekā parasti*)

22. Seksuālā interese

- 0 - Ir parastā interese vai gūst parasto baudu no seksa
- 1 - Ir gandrīz vai parastā interese vai gūst zināmu baudu seksā
- 2 - Ir neliela vēlme vai reti kad gūst baudu no seksa
- 3 - Intereses nav nemaz vai negūst baudu no seksa

Iepriekšējo 7 dienu laikā, cik daudz Jūsu domas koncentrējās uz Jūsu fizisko veselību un uz Jūsu ķermeņa funkcijām (salīdzinot ar Jūsu normālo domāšanu)? (Vai Jūs ļoti uztraucāties par fizisko veselību? Vai tiešām bijāt par to norūpējies?)

Vai Jūs daudz sūdzaties par to, kā Jūs fiziski jūtaties?

Vai konstatējāt, ka lūdzat palīdzību lietās, kuras reāli pats varat padarīt?

JA ATBILDE IR JĀ: Piemēram, par ko? Cik bieži tā notika?

HAMD SADAĻA

IDS-C SADAĻA

15. Hipohondrija

- 0 - Nav (*neatbilstoša uztraukuma trūkums VAI pilnīgs miers*)
- 1 - Pārņemība ar sevi (*savu ķermeni, neliels, neatbilstošs uztraukums par savu veselību VAI nedaudz nobažījies(-usies) par spīti mierinājumam*)
- 2 - Norūpēšanās par veselību (*bieži pārmērīgs uztraukums par savu veselību VAI noteikti nobažījies(-usies) par specifisku slimību, par spīti medicīniskā personāla mierinājumam*)
- 3 - Biežas sūdzības, prasības pēc palīdzības, u.c. (*ir pārliecināts(-a) par ķermeņa problēmu, kuru ārsti nevar apstiprināt, pārspīlētas vai nereālas bažas par ķermeņa un fizisko veselību*)
- 4 - Hipohondrijas ilūzijas (*piem., jūt, ka ķermeņa daļas sadalās vai iet bojā, reti novērojams poliklīnikas pacientiem*)

NAV

Vai esat zaudējis(-usi) svaru kopš šīs (DEPRESIJAS) sākuma? JA ATBILDE IR JĀ: Vai esat zaudējis(-usi) svaru iepriekšējo 7 dienu laikā? (Vai tas bija tāpēc, ka jutāties nomākts vai depresīvs?) Cik daudz svara Jūs zaudējāt?

JA NAV PĀRLIECINĀTS: Vai domājat, ka Jūsu drēbes kļuvušas Jums vajīgākas?

Cik daudz Jūsu svars ir mainījies iepriekšējo 14 dienu laikā?

TURPINĀJUMĀ: Vai esat atguvis(-usi) svaru?

HAMD SADAĻA

IDS-C SADAĻA

16. Svara zudums iepriekšējo 7 dienu laikā

Novērtējot, salīdzinot ar pagātni

- 0 - Svara zuduma nav, vai arī svara zudumu NAV izraisījusi esošā slimība
- 1 - Iespējams, ka svara zudumu izraisījusi pašreizējā depresija
- 2 - Noteikti (pēc pacienta teiktā) svara zudumu ir izraisījusi depresija

13. Svara (samazinājums) iepriekšējo 14 dienu laikā

- 0 - Svara izmaiņas nav bijušas
- 1 - Jūtas tā, it kā būtu bijis neliels svara zudums
- 2 - Zaudējis(-usi) 1 kg vai vairāk
- 3 - Zaudējis(-usi) 2,5 kg vai vairāk

14. Svara (pieaugums) iepriekšējo 14 dienu laikā

- 0 - Svara izmaiņas nav bijušas
- 1 - Jūtas tā, it kā būtu bijis neliels svara pieaugums
- 2 - Svārs palielinājies par 1 kg vai vairāk
- 3 - Svārs palielinājies par 2,5 kg vai vairāk

Novērtējiet tikai 13. VAI 14. punktu (ne abus)

VĒRTĒJUMS PAMATOJAS UZ NOVĒROJUMIEM INTERVIJAS LAIKĀ	
HAMD SADAĻA	IDS-C SADAĻA
17. Pašvērtējums 0 - Atzīst, ka ir depresīvs vai slims VAI, ka pašlaik nav depresīvs 1 - Atzīst, ka ir slims, bet uzskata, ka to ir izraisījis slikts ēdiens, pārstrādāšanās, vīruss, nepieciešamība atpūsties u.c. (<i>noliedz slimību, taču pieņem saslimšanas iespēju, piemēram: „Es nedomāju, ka kaut kas nav kārtībā, taču citi cilvēki domā, ka tā ir”.</i>) 2 - Pilnībā noliedz slimības esamību (<i>pilnīgs slimības noliegums, piemēram: „Es neesmu depresīvs, man ir labi”.</i>)	NAV

Vai esat jutis, ka citi Jūs viegli atraida, noniecina vai kritizē? Cik bieži tā ir noticis? Kā Jūs reaģējat tad, kad tā notiek – dusmojaties, skumstat, u.c.? (Reakcijas smaguma pārbaude) Kā tas ietekmē Jūsu spēju kontaktēties ar citiem vai arī veikt darba uzdevumus?

HAMD SADAĻA	IDS-C SADAĻA
NAV	29. Jūtīgums saskarē ar līdzcilvēkiem 0 - Nemaz nejūtas tā, it kā citi viegli atraida, noniecina, kritizē vai sāpina 1 - Dažreiz jūtas tā, it kā citi viegli atraida, noniecina, kritizē vai sāpina 2 - Bieži jūtas tā, it kā citi atraida, noniecina, kritizē vai sāpina, taču tas tikai nedaudz ietekmē sociālo/profesionālo darbību 3 - Bieži jūtas tā, it kā citi atraida, noniecina, kritizē vai sāpina, un tas traucē sociālo/profesionālo darbību

KOPĒJAIS 17-PUNKTU HAMILTONA DEPRESIJAS SKALAS NOVĒRTĒJUMS:

— —

KOPĒJAIS 30-PUNKTU IDS NOVĒRTĒJUMS:

— —

JA JŪSU PIEŠĶIRTAIS PUNKTU SKAITS PAŠNĀVĪBAS VĒRTĒJUMĀ IR 1, 2, 3 VAI 4 (HAMD 3.PUNKTS VAI IDS 18. PUNKTS), NEAIZMIRSTIET AIZPILDĪT C-SSRS.